

lovak szíjazatát szintén lemezes és öntött veretekkel díszítették, az egyik lótemetkezés fejhámján pedig öntött, aranyozott felületű vadkanfejek sorakoztak.

A magaspárt legkésőbbi megtelepedési időszakára az *Árpád-kori* – ritkább típusú bográcsperelemekből is származó – kerámiatöredékek utaltak.

A próbafeltárás nagy kiterjedésű, intenzív régészeti lelőhelyekre utaló eredményei miatt a megrendelő eltekintett a bánya megnyitásától, ezért további ásatásokra nem kerül sor a területen.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Alács Attila, Bognár Margit, Frank Tamás, Kulcsár Kornél, Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné technikusok.

HARGITAI ANDRÁS – SÓSKUTI KORNÉL

320. Makó, Járandó (KÖH 52731)

(Csongrád megye) B, Sza, Á, Ú

A lelőhely (M43-40) a királyhegyesi műút K-i és Ny-i oldalán, egy mára már kiszáradt folyómeder É-i és Ny-i magaspártján fekszik. A Magyar–Román gázszállító vezeték nyomvonalán, a lelőhely középső részén, 2009. július 24. és augusztus 11. között végeztek megelőző feltárást a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai, 2822 m²-en.

A sárgásbarna, agyagos, a magaspárton homokos altalajon 140 objektum folytja rajzolódott ki a nyéses során. A 161 stratigráfiai egység között 113 gödör, 38 árok, 4 kemence, 3 cölöphely, egy sír, egy épület és egy cserépréteg volt, melyek közül 18 bronzkori, 44 szarmata, 34 *Árpád-kori*, 2 újkori, 63 pedig korhatározó lelet hiányában ismeretlen korú.

A *bronzkori* objektumok a lelőhely K-i részén, ill. a királyhegyesi úttól K-re, nagyjából 2 csoportban, egymástól 100–120 m-re helyezkedtek el. A leletanyag alapján a perióduson belül egy középső bronzkori és egy későbbi, a Gáva-kultúrához tartozó fázist lehetett elkülöníteni egymástól. Az objektumok nagy részét kerek vagy ovális alakú, egyenesen bővülő vagy egyenesen szűkülő falú gödrök alkották. Betöltésükből durva, vastag falú, seprűdíszes és feketére polírozott felületű finomkerámia került elő. Az egyik gödörben szűrőedény töredékei feküdtek, egy ovális alakú gödörben pedig két ép edényt, ill. egy harmadik fenéktöredékét bontottuk ki. A lelőhely K-i részén egy 420×300 cm nagyságú bányagödröt is találtunk. Az árkok általában ívelten szűkülő falú, ívelt aljú vízelvezető csatornák voltak.

A *szarmata kori* településobjektumok a királyhegyesi úttól K-re koncentráálódtak, jól megfigyelhetően egy magasabb homokdomb tetején és annak lejtőjén. A kerek átmérőjű, méhkas alakú, hamus, salakos betöltésű gödrökből nagy mennyiségű leletanyag került elő. Az élelem, majd hulladék tárolására használt objektumok

között egy nagyméretű bányagödröt is kibontottunk. A területen egyetlen, közel 6 m hosszú, ÉNy–DK-i tengelyű házat találtunk, közepén kerek alakú oszlophely volt. Az épület betöltésében kézzel formált, kormos fazék feküdt. Az egyik gödör betöltésének felső rétegében emberi koponyát, alján pedig lábszárcsontokat bontottunk ki. Egy másik objektumba 2 teljes kutyát helyeztek. A korabeli leletanyag jellemző darabjai a hombárokhoz, duzzadt és behúzott peremű tálakhoz, gömbtestű edényekhez, kézzel formált fazekakhoz, fedőkhöz tartozó töredékek, a kevés terra sigillata-, ill. amphoratöredék, továbbá egy római mázas dörzstál töredékei. Az állatcsontok között nagy számban voltak sertés-, szarvasmarha-, juh-, kutya- és szárnyasmaradványok. A használati tárgyak közül őrlő- és fenőkövek, kevés orsógomb és orsókarika, ill. vaskés említhető meg. Az egyik nagyméretű gödörben két ezüstdróból sodort, mindkét végén hurokban visszahajlított fél-torques feküdt.

Az *Árpád-kori* objektumok az említett műút mindkét oldalán, csaknem a lelőhely teljes hosszában, egyenletes sűrűségben fordultak elő. A korszakhoz tartozó jelenségek mintegy fele kerek vagy ovális alakú, egyenesen szűkülő falú gödör, másik fele pedig ívelten szűkülő falú, ívelt aljú vízelvezető vagy kerítőárok volt. A műúthoz közel három szabadtéri kemence is felszínre került, melyek munkagödöréhez egy vagy két kemencét is építettek. Az egyik kemence sütőfelülete alá cserépréteget helyeztek. Az *Árpád-kori* telepobjektumok betöltéséből bográc- és – gyakran bekarcolt csigavonallal vagy vállán ferde alakú bevagdolásokkal díszített – fazéktöredékek, állatcsontok, valamint az egyik gödörből egy vaskés csontnyele került elő.

Az ismeretlen korú objektumok közül az SNR 125 sírt érdemes kiemelni, mely a bronzkori telepobjektumok között feküdt. A mezőgazdasági munkákkal javarészt elpusztított sír – a csontvázból mindösszesen a lábszárak maradtak meg – a jelenlegi járósinttől 40–50 cm-re jelentkezett, tájolása DNy–ÉK-i lehetett.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Bottyán Katinka, Császi Dávid, Molnár Zsolt technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI

321. Makó, Királyhegyesi út mellett (Csongrád megye) B, Sza, A, Á

A Makótól K-re létesülő Ipari Park melletti 25 ha-s területre eső lelőhelyeken végeztünk megelőző feltárást 2009 folyamán.

Ipari Park 1. (KÖH 60057): A Mikócsai-járandóban terül el, az ipari park É-i szélét képező ÉNy–DK irányú dűlőút két oldalán, egy kiemelkedő, ÉNy–DK-i irányú dombháton. Az általunk megkutatott lelőhelyrészlet a dombvonulat DDNy-i részén terült el; D-i része már